

# Prawne aspekty funkcjonowania osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu - opis przedmiotu

| Informacje ogólne   |                                                                                   |
|---------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|
| Nazwa przedmiotu    | Prawne aspekty funkcjonowania osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu             |
| Kod przedmiotu      | 05.6-WP-ETA-PAFA                                                                  |
| Wydział             | <a href="#">Wydział Nauk Społecznych</a>                                          |
| Kierunek            | Pedagogika specjalna - edukacja i terapia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu |
| Profil              | ogólnoakademicki                                                                  |
| Rodzaj studiów      | podyplomowe                                                                       |
| Semestr rozpoczęcia | semestr zimowy 2021/2022                                                          |

| Informacje o przedmiocie        |                                                                       |
|---------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| Semestr                         | 1                                                                     |
| Liczba punktów ECTS do zdobycia | 1                                                                     |
| Typ przedmiotu                  | obowiązkowy                                                           |
| Język nauczania                 | polski                                                                |
| Sylabus opracował               | <ul style="list-style-type: none"><li>dr Helena Ochonczenko</li></ul> |

| Formy zajęć |                                            |                                           |                                               |                                              |                     |
|-------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------------|---------------------|
| Forma zajęć | Liczba godzin w semestrze<br>(stacjonarne) | Liczba godzin w tygodniu<br>(stacjonarne) | Liczba godzin w semestrze<br>(niestacjonarne) | Liczba godzin w tygodniu<br>(niestacjonarne) | Forma zaliczenia    |
| Wykład      | -                                          | -                                         | 10<br>(w tym jako e-learning)                 | 0,67<br>(w tym jako e-learning)              | Zaliczenie na ocenę |

## Cel przedmiotu

Zapoznanie słuchaczy z wybranymi przepisami prawa (krajowego i międzynarodowego) regulującymi funkcjonowanie osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w sferze rodzinnej, społecznej i zawodowej.

## Wymagania wstępne

Ogólna znajomość Konstytucji RP. Podstawy wiedzy na temat spektrum autyzmu i pokrewnych zaburzeń rozwojowych.

## Zakres tematyczny

- Osoba z zaburzeniami ze spektrum autyzmu jako podmiot prawa** (pojęcie zdolności prawnej osoby fizycznej, zdolności do czynności prawnych, instytucja ubezwłasnowolnienia w prawie polskim).
- Zaburzenie, norma i odmiennosc** w odniesieniu do stanów ze spektrum autyzmu – problemy z definicją oraz miejscem w diagnostyce i regulacjach prawnych.
- Formalno-prawna sytuacja osób z autyzmem w Polsce** (Porozumienie Autyzm Polska, Karta Praw Osób z Autyzmem).
- Zasady orzecznictwa na rzecz osób/uczniów z autyzmem** (Powiatowe i Wojewódzkie Zespoły ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne).
- Edukacja osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu** (kierunek przemian oświatowych w Polsce, prawa dziecka-ucznia jako podstawa działań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych wobec uczniów z autyzmem, odpowiedzialność nauczyciela w konwencji prawno-etycznej).
- Swoiste potrzeby rehabilitacyjne** osób z autyzmem (prawne aspekty rehabilitacji społecznej i zawodowej - w szczególności: prawa do godnej egzystencji, leczenia i opieki, pomocy społecznej, zatrudnienia i pracy)
- Formy wsparcia osób z autyzmem** i ich opiekunów oraz działania na rzecz ochrony praw osób z niepełnosprawnościami (działalność wybranych organizacji międzynarodowych i polskich na rzecz osób z autyzmem)
- Zasada równego traktowania i prawo do godności osób z niepełnosprawnościami (w tym z autyzmem)** w przepisach prawa międzynarodowego, europejskiego i krajowego

## Metody kształcenia

Wykład tradycyjny, wykład konwersatoryjny, połączony z pracą z dokumentami źródłowymi - wybranymi aktami prawnymi.

## Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

| Opis efektu | Symbole efektów | Metody weryfikacji | Forma zajęć |
|-------------|-----------------|--------------------|-------------|
|-------------|-----------------|--------------------|-------------|

| Opis efektu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Symbole efektów                                                             | Metody weryfikacji                                                                                                 | Forma zajęć                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|
| <p>Student potrafi analizować, interpretować, krytycznie oceniać różne stanowiska teoretyczne, przepisy prawa i rozwiązania praktyczne pod kątem tworzenia odpowiednich warunków sprzyjających edukacji i rehabilitacji osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w różnych fazach życia. Potrafi: E.1A.U2. analizować psychologiczno-pedagogiczne podstawy wiedzy o zaburzeniach ze spektrum autyzmu i działaniach profilaktyczno-wspomagających; analizować podstawy neuropsychologii; określać zaburzenia ze spektrum autyzmu i inne zaburzenia neurorozwojowe, w tym afazję, mózgowe porażenie dziecięce i ADHD; dokonywać charakterystyki psychologicznej osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w różnych okresach rozwojowych; rozpoznawać wczesne symptomy autyzmu; określać środowisko fizyczne, stymulację i integrację sensoryczną w autyzmie; analizować specyfikę funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego i społecznego w zaburzeniach ze spektrum autyzmu; analizować mowę, język i komunikację osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; realizować diagnozę psychopedagogiczną uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym profile funkcjonalne; stosować metody i narzędzia diagnostyczne, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowego „złotego standardu diagnostycznego” ADI-R (Autism Diagnostic Interview-Revised) i ADOS (Autism Diagnostic Observation Schedule); stosować metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC); określać rolę komputera, mediów i nowych technologii w terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; analizować metody psychologiczno–pedagogiczne stosowane w terapii autyzmu w kontekście praktyki opartej na dowodach (evidence base practice), w tym ESDM ( The Early Start Denver Model); rozwiązywać problemy wychowawcze i stosować korekcję zachowania u dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz prezentować różne podejścia do edukacji i terapii tych dzieci i uczniów(także osób dorosłych- przyp. autora syllabusa); opisać modele edukacyjno-terapeutyczne (z pkt. widzenia prawa – przyp. autora syllabusa), wybrane metody i formy pracy i terapii; planować i realizować pracę z rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, wsparcie terapeutyczne i pomoc psychospołeczną rodzinie; określać i realizować wsparcie osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w dorosłym życiu oraz określać problemy zatrudnienia tych osób.</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• <a href="#">ETA_U01</a></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• dyskusja</li> <li>• obserwacja i ocena aktywności na zajęciach</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wykład</li> </ul> |
| <p>Student zna i rozumie: ujęcia teoretyczne, terminologię używaną w pedagogice specjalnej oraz innych dyscyplinach naukowych, przepisy prawa, które służą do opisu funkcjonowania osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>• <a href="#">ETA_W01</a></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• kolokwium</li> <li>• test z pytaniami zamkniętymi i otwartymi</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wykład</li> </ul> |
| <p>Ma pogłębioną świadomość doceniania tradycji i dorobku w zakresie pedagogiki specjalnej oraz otwierania się na nowe obszary wiedzy, modele edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Ma świadomość: E.1A.K2. wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>• <a href="#">ETA_K01</a></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• dyskusja</li> <li>• kolokwium</li> </ul>                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wykład</li> </ul> |

## Warunki zaliczenia

**Zaliczenie na ocenę:** Kolokwium ustne/pisemne. Warunkiem zaliczenia kolokwium jest uzyskanie minimum 60% prawidłowych odpowiedzi.

**Ocena ostateczna:** zaliczenie kolokwium z treści wykładów

## Literatura podstawowa

- Buława-Hałas J., *Rehabilitacja społeczna i zawodowa dorosłych osób autystycznych*, Kraków 2017.
- Ministerstwo Edukacji Narodowej, *Edukacja włączająca uczniów niepełnosprawnych. Ma-teriały adresowane do dyrektorów przedszkoli i szkół, kadry pedagogicznej, rodziców oraz organów prowadzących przedszkola i szkoły ogólnodostępne*, Warszawa 2015.
- Thompson J., *Specjalne potrzeby edukacyjne*, Warszawa 2013.
- Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 lipca 2013 r. – Karta Praw Osób z Autyzmem (M.P. z 2013 r., poz. 682).
- Zima-Parjaszewska M. , *Artykuł 12 Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami a ubezwłasnowolnienie w Polsce*, „Studia Prawnicze” z. 2/2013.
- wybrane akty prawne (wykaz otrzyma student po rozpoczęciu zajęć z przedmiotu)

## Literatura uzupełniająca

- Katula S., *Czynniki i sieć wsparcia społecznego w życiu człowieka*, Toruń 2001;
- Kawczyńska-Butrym Z, *Niepełnosprawność – specyfika pomocy społecznej*, Warszawa 1996.
- Kubicki P., Dudzińska A., Olcoń-Kubicka M., *Wszystko jasne – dostępność i jakość edukacji dla uczniów niepełnosprawnych*. Raport z działań w 2011, Stowarzyszenie „Nie-Grzeczne Dzieci”, Warszawa 2012.
- Mazurek F.J., *Godność osoby ludzkiej podstawą praw człowieka*, Lublin 2001.
- Morgan H. (red.), *Dorośli z autyzmem. Teoria i praktyka*, Kraków 2015.

## Uwagi

Przepisy prawne dotyczące tematyki zajęć usytuowane są w różnych gałęziach prawa (m.in.:cywilnego, rodzinnego, administracyjnego, oświatowego), co wymaga wybiórczego ich potraktowania

